

Lawrence Durrell
KVINKUS
ALI RAZPARAČEVA ZGODBA
Avignonski kvintet

prevedel Ferdinand Miklavc

*Posvečeno Steli
A. Ghetie*

*... mora sam ustvariti okus, po katerem ga bodo
presojali ...*

Wordsworth dixit

Znova Provansa

Vlak jih je nosil dalje in navzdol, mimo zapornic in pregrad, ki so zadrževale živahno Rono, preko dre-mave ravnice, proti mestu papežev, kjer so zdaj v ble-dem spomladanskem soncu golobi poletavali kakor konfeti in so zvoniki z zvenenjem svetih zvonov oči-ščevali njihove grehe. Nebo barve rožnatih vrtnic in broča, cvetočega jadikovca in fuksije, ko je mimo Va-lence, pa murve in modro sive oljke.

Pričakala sta jih davno izgubljena otroka, ki so ju klicali *ogres*, z njima zvesti Drexel. Prišli so bili, da uresničijo stari načrt, da se umaknejo v samotni dvo-rec, ki sta ga podedovala brat in sestra. Prišli so se zakopat v tristranično ljubezen, ki je nekoč zbudila zanimanje Blanforda in ga pripravila, da si je posku-sil okrog pojma te troedine ljubezni zamisliti roman. Žal, ni se izšlo. Zamisel, enako tudi resničnost, je bila preveč gnostična in tudi v resničnosti ne bi uspe-la. Toda zdaj sta bila srečna in polna vere, čudovita *ogres*. Blan ju je pristrčno pozdravil.

Oni sami pa so bili bolj podobni tretji postavi gle-dališča na turneji s popularno igro – lepi ženski in deček, lord Galen, Cade, Sutcliffe, Toby in tako na-prej. Ostanite v meni in jaz v vas, je pomislil. Če ima vsak vlogo v igri, bi morda lahko bili tudi različni igralci, ki, vsi skupaj, sestavljajo eno celovito enkra-tno osebnost? Sonce je podremavalo med vrtnicami in nekje si je prepeval slavec. Z nekim dejanjem je

prikladno izrazil svoje občutje, da bo to nov začetek njegovega življenja. Stran je vrgel vse zapiske za novo knjigo, stresel je aktovko skozi okno vagona in gledal liste, ki so se razpršili in se razleteli po dolini Rone. Kakor drevo, ki odmetava cvetne lističe – listki vseh barv in velikosti. Prejšnji večer je sklenil, da bo, če bo sploh še kdaj pisal, to počel brez premisleka, brez zapiskov in načrtov, pač pa spontano, kakor poje škržat pod poletnim soncem. Debeluh, njegov alter ego, ga je opazoval, ko je to naredil, in pokazal določeno zadržanost, tako da je, zroč v cvetne lističe, ki so leteli v velikanskem vrtincu, prav kakor golobi nad mestom, dvomeče majal z glavo. Tako bi bilo po atomski eksploziji, si je mislil – samo oblaki zapisov, ki polnijo zrak – človeških zapisov. Vsota vseh njihovih delov vzvrtinčena v smrtnem toku zgodovine – praški v neznanskem sončnem žarku.

Cade se je nenadoma zasmeljal in se z dlanjo plosknil po stegnu, vendar ni delil šale z njimi. Morda ni bila šala?

Sutcliffe je potrto rekel: »Toda, seveda ne bova dovolila, da *ogres* zopet uprizorita strašno zgodovinsko napako, ki je bila tema tvojega velikega epa – zanosna romantična trojica? Daj! Priznaj, da v življenju ni delovalo nič bolje, kot je delovalo v romanu!« Aubrey je priznal, toda nerad. »Trije v enega ne gredo.« Nadaljeval je njegov alter ego: »Čeprav, bog ve, zakaj ne – vprašati bi morala Constance, ker nama morda stari freudovski kanon lahko pove, zakaj. Kakor že,

če je bilo dovolj dobro za Shakespeara, je dovolj dobro zame!«

»Kaj misliš s tem?«

»Soneti. Položaj, orisan v njih, bi bil lahko njegova najboljša igra, vendar se je temu izognil, saj je nagonsko čutil, da ne bi šlo. Res se morava potruditi, da prihraniva ubogima *ogres* enako usodo – ne jima pustiti, da se z nesrečnim Drexlom spet znajdejo na zgodovinskem vrtiljaku. Rešiva jih! Zgodovina, spomin, obljubil si, da se boš izognil vsem tem pastem: sicer boš dobil zgolj še en dodatek h *caveau de famille* običajnega romana, in Sylvie bo za vedno ostala v umobolnici, ležala pod svojo tapiserijo in pisala ...«

»Skuša napisati mojo knjigo, tisto, ki jo ravno nameravam začeti z razporejanjem vseh tistih neurejenih dejstev v povezan blodnjak jezika, v katerem bo vsakdo brez prerivanja ali naglice našel svoj prostor. Toda zdaj vem, če nimaš vgrajenih orisov notranje kreposti, kot jo naprimer opisuje Epikur, končaš s pretiranim puritanskim moraliziranjem in vse pretirano nadomeščaš z netankovestnostjo, celo z golo krvoločnostjo, zaznamovano z razčustvovanostjo. Hkrati je treba iti po prstih, in to previdno, napredovati *au pilfomètre*, po preračunavanju koordinat.«

Obema je bilo jasno, da vrsta knjige, za kakršno si prizadevata, ne sme ponoviti nesreče Piersa in Sylvie, saj je to, kar želita osvežiti in oživiti, arhaični pojem para, tvorca milosti skozi dejanje. Pravzaprav se je to zgodilo, in to po zaslugi Constance, njena masaža in njeno fizično prizadevanje sta mu nenadoma prebudila hrbtenico in z njo vso mrežo

živčnih vozlov, kar je obudilo in oživilo njegove paritvene moči. Tavmatologija! smrtni skoki božanskega orgazma kakor lososovi: dva-v-enem združena z neznansko, toda premagljivo amnezijo, ki jo lahko postopoma bolj in bolj predajata v zavest. Da jo stalno držita na točki meditacije, kjer je slepeča, in se nato počasi stapljata v drugega s strastjo, ki je prikritost sama ... Kdor se odpove v ljubezni, dobi vse! »Vrt Hesperid« je takim dosegljiv ... Poljub je čisti spoj neznanske skupne misli. »Ljubim te,« je rekel z osuplostjo, s pravo osuplostjo.

»Kristus!« je rekel. »Po tvoji zaslugi sem prvič prebujen. Grozna speča lutka se prebudi! Čudovito te je videti, Popolna dama! Kaj te je pripeljalo sem?« Bolj se je stisnila k njemu pod objemajočo roko, vendar ni spregovorila. Vedela je, da je sporočilo, ki ga je predala, prišlo od njenega mrtvega ljubimca, Afada. Vedno je govoril: »Kar je preveč podrobno izraženo, postane nedejavno, mrtvo, nezmožno uresničitve. Nikoli ne govori o ljubezni, razen, če medtem gledaš drugam. Sicer te bo samouničevalna posteljna glasba zapeljala s poti.« Blanford je govoril: »Draga, lahko me boš postavila pred svojo ordinacijo v stekleno vitrino z napisom ‚Mož, ki se je vrnil od mrtvih – pokončna opica!‘ Ah! Toda *ona* je vedela, da znanosti ne zanimajo srečni konci – to je pravica umetnosti!

Kot si je običajno popeval Sutcliffe:

*Tega, v kar je verjel, se izraziti ne more,
zato se zdijo njegove zamisli deloma gole*

Ko spoznanje skrepeni v načelo, umre, zato sta vzdrževala vse v potekanju, vendar molila za več in še več spoznanja, s katerim bi krotila srce. Kako medel se je zdaj zdel stari svet od »prej« s svojimi neumestnimi poželenji in razpadlimi zvezami. V Camarguu sta na verandi hišice sedela v tišini, opazovala, kako se noči in se iskrijo kresnice kakor misli, ki se, preden izginejo, nenadoma, nepričakovano za trenutek uresničijo. Medtem je delala zapiske za svoj psihoanalitični esej o tistem pozabljenem romanu *Ginekokracija*, ob katerem sta se oba tako zabavala (skrajna naivnost ljubezenskih prizorov je bila komično pornografska). Očitno ga je napisala ženska in Constance je namerala to dokazati (nikjer ni pisalo, kdo je avtor) samo na podlagi notranjih dokazov seksualno-psihoanalitične sorte. Blanford je bil presenečen ob pomisli, koliko ga je naučila, celo telesno. Naučila se je bila, da je nasladna združitev skupna sila, ki gradi polje, v katerem lahko prihodnost, ponazorjena z otrokom, zagotovi oporno točko v resničnosti. Napol v šali je znala reči: »Zdaj, ko veš, kaj počneš, kadar se združiš z menoj, me ne boš mogel nikoli zapustiti – bilo bi nevarno za tvojo presojo! Za tvojo umetnost, za izmenjevanje diha, *kisik!* Uspelo nama je, ljubi! Če je orgazem skupen, ti odpre pot v kraljestvo med smrtjo in novim rojstvom, hkrati v delavnico preteklosti in prihodnosti. Doseganje te hkratnosti je ključ. Medtem v presledkih med rojstvi – orgazem je senčna igra tega stanja bube – obstajamo v peterni obliki skand, agregatov, paketov, delov, skupkov. Ko se združiš, se spajajo, da oblikujejo človeško bitje in ustvarjajo

kvinkus starega polja sil, petstrano bitje, katerega lastnosti so dve roki, dve nogi in kundalini!«

»No,« je rekel nekam posmehljivo, »v novi dobi je moški Trnjulčec in tega s poljubom obudi ženska! Njune poti se združujejo in ločujejo po ukazu narave. In človeška resnica, presneta, se mora ujeti z osnovno brezbriznostjo narave, da se uresniči čudež. Kakor da naj postane človeku vseeno in naj začne improvizirati! Ljubezen je seveda možno omejiti na prijetno sobivanje, toda taka valovna dolžina oziroma merilo je kratka, in ne more oplemenititi srca ali spoznanja. Sama razbremenitev nič ne nauči!«

»Zdaj moraš nekoliko stran od mene. Ne predolgo. Vendar zato, da se prav osredotočiš na to, kar želiš začeti graditi.«

»Vem,« je rekel. »Ne bom srečen, dokler zares ne poskusim narediti tako, kot hočem – biti resen brez resnobnosti. (Zlohotnosti prevelike dobrote se je treba bati!) Če bom lahko ustvaril tako zgradbo, bo s prstom kazala na občutje abstraktne istovetnosti kot na zelo vprašljivo – ‚Ostanite v meni in jaz v vas,‘ oziroma ‚rezervni deli‘, *pièces détachées!*«

»Kaj še?« je vprašala v ljubečem zmagoslavju.

»Plejdiral za vzporedne časovne kolesnice v človeški domišljiji. *Končno* resno jemal človeško ljubezen, ki je jogijska oblika misli, krmilo človeške ladje norcev: v blaženi pozabi, ki sva si jo ravno delila, je namreč skrita peterostrana resnica o človeški osebnosti. Ob tem bi moralo besedilo kazati visoko iznajdljivost pa tudi izraziti težnjo po blaženosti kot cilju umetnosti. Govorim neumnosti? Torej je to evforija!«

Toda v bistvu je imel prav, saj je zamisel o časovnem redu postala zmedena – zgodovina ni preteklost, marveč je vedno nekaj, kar se ima ravnokar zgoditi. Je del resničnosti, ki je v *ravnovesju*! Kar zmešalo bi se mu ob vseh teh napovedih druge različice resničnosti, če ne bi bilo nezamenljive lepote in odmaknjivosti njene prisotnosti. Nekoč je rekla: »Če hočeš delati dobro brez moraliziranja, napiši pesem,« in začutil je, da bo to morda kmalu zmož!

»Kmalu boš lahko napisala študijo o ženski kot placebo – terapija poteka celo, če ni boginja, marveč običajna ženska!« (Sutcliffe se je zdel nekoliko ljubosumen, nemara je bil.) Rekla je: »Saj imaš *prav*. To je njena vloga. In vsak orgazem je generalka za nekaj globljega, namreč za smrt, ki je bolj in bolj razvidna, dokler ne pride ter obenem oživi vse veselje v nas. Če veš to, veš, da bo vse odpuščeno, nobenega našega prestopka ni treba jemati preveč resno. V bistvu vsi izpiramo zlato.«

»Ne maram tovrstnega moraliziranja,« je rekel, »ker diši po farizejstvu. Hočem biti slab, samo slab. Tudi to je pot za ljubezen – mar ni? Vem, da misliš na filozofa Demonaksa, toda mar je imel prav, ko je rekel, da pravzaprav nihče ne želi biti slab? Vprašati morava Sabine.«

In na srečo se jo je dalo vprašati, sedela je za mizo na balkonu, s svojimi večnimi kartami pred sabo preiskovaje prihodnost. Med delom je kadila tenko cigaro – saj je vedeževanje težko delo. Rekla je: »Še celo bolje je, velja za celotno veselje; celotno potekanje, dokler je naravno, je brez bolečine, brez tesnobe,

brez napetosti. Lev je ustvarjen, da leži z jagnjetom – samo bojazen povzročča strah, povzročča vojno. Enako je z nami. Ljubezen in sla sta oblika duhovne sile, s katero zna dekleta nagonsko ravnati – pritisk in privlak spolnega in dvospolnega občutja, ljubi stari ojdipovski krog. Dokler človek tega ne dojame, živi z žalostjo – groza nad nesmiselnostjo stvari ves čas narašča. Toda resničnost je v resnici sama blaženost, če tako želimo. Constance mora očistiti tvoje otroške želje, spodbuditi tvoj občutek za praznino, razviti preroški čut in prepričati srce, da postane radostno!«

»Da!« je počasi rekla Constance. »In rojstvo ni travma, marveč apoteoza: tu se razhajam s svojimi dunajskimi kolegi, saj se oklepajo greha. Toda v resničnosti je človek rojen v blaženost – travmo povzročamo mi s temi norimi nauki, osnovanimi na občutku krivde in na strahu. Patologija se začne doma!«

»Nagon ima svojo logiko, ki jo moramo ubogati, drugače ne moremo. Tako rekoč moramo hromi teči. To je neodvisno od kvantitativne metode, ki v analizo prinaša zgolj vzorce, ti pa so del neizmerne celote.«

In tedaj jima je povedala zgodbo o Juliu, ciganskem pesniku, in legendo o njegovih nogah. Bil je edini otrok Matere in nihče ni poznal njegovega rodu, saj Nje niso nikoli videli, da bi v svoj voz »sprejela« moškega. Veljalo je, da bi taka slabost nekako prizadela njen »vid«, zmanjšala njene preroške moči. Julio je zrasel v božanskega lepotca lepe postave in resnobsnega, kakor da je že živel na zemlji. Da ne omenjamo *une sexualité à tout va ...* Nadomestil je, kar je mati izpustila, in vse lepotice plemena so bile zaljubljene vanj. Postal je

tako rekoč plemenski bard, čeprav Cigani tega ne poznajo. Njegove skladbe so bile improvizacija na kitari, besedila pa so bila tako udarna, da so iz njih nastala ljudska rekla. V navedkih je tako rekoč še živ.

Vendar pa Julio ni dajal prednosti le ljubljenu, bil je tudi športnik, in je užival kot živinski tat in pri snemanju kokarde – v bikoborbi, priljubljeni po vsej Provansi. Rad je okušal nevarnost pri prizadevanju za kokardo in je – nenavadno za Cigana – postal prvak. Nato je prišel njegov padec. V mirnem Sabini-nem glasu je bilo zaznati bolečino. »Spoprijel se je z znamenitim bikom Sanglierjem, ki je bil tudi prvak, in prišlo je do silnega spopada. Julio je v tem spoprijemu dobil krila in stari bik je uporabil vsako zvijačo iz svoje zakladnice, saj je znal braniti svojo malo rdečo kokardo. Nato je prišel vrhunec. Juliu je ob ogradi spodrsnilo in izgubil je prednost pred bikom. Sanglier ga je zbil ob ogrado in z zlobno izkušnostjo navalil nanj. Ko greste mimo Camargua in naletite na grob te junaške homerske živali, pomolite za Julijevo senco, saj mu je obe nogi tako pomečkal ob ogrado, da so mu ju morali amputirati. Mislili smo, da bo umrl od bridkosti in tolikšnega ponižanja, potem pa, ko je premislil vse možne oblike samomora in jih zavrnil, ga je obup minil in je začel novo življenje. Njegova poezija je postala močnejša in tehtnejša. Terjal je svoje noge in jih dal čudovito balzimirati kot *ex voto* za sveto Saro. Položili so jih v votlino z izvirom pri Pont du Gardu in tam se je porodil kult, da pri-našajo plodnost. Toda to je bilo po njegovi smrti, saj je dolgo vrsto let živel kot ostanek telesa z rokami,

in začuda je bil pri ženskah še bolj uspešen, ne manj. Žensk mu ni nikoli manjkalo. Veljalo je, da neplodne po ljubezenskem srečanju z Juliem zanosijo. Zdelo se je, kot bi vsa spolna moč iz izgubljenih nog prešla v njegov ud. Postal je velikanski, zdelo se je, da je ves čas v erekciji. Iz radovednosti sem šla nekajkrat tudi sama k njemu, in bil je izjemen. Zdelo se je, da prodre v samo srce orgazma – v obnovitveno točko duše, v predel njenega spolnega zdravja. Zaradi manjkajočih nog je lahko človek videl, da je hrbtenica v resnici nekakšna Steza velikanov proti jogijskemu samospoznavanju – kundalini, tista-dvignjena-kača. Julio je to pil z materinim mlekom. Sama sem prvič spoznala, da spolnost ni umiranje, marveč dozorevanje s svobodo ženske. Te prave skrivnosti na Zahodu poznajo le napol. Matematika spolnega dejanja ostaja skrita. Moč petice je v resnici uganka Kvinkusa – razreši jo, če si drzneš! Toda problem Julia je za nas zelo resen. Če ne bodo našli nog in nam vrnili Sarine kapele, Pleme ne more ne hoditi ne ploditi se!«

»Dve navpično in pet vodoravno, prevlada strasti.«

»Pri Grkih velja kot nahranjena z dušo?«

»Ne. Ne. Osem črk, ljubezen. Ljubim te!«

»A nahranjena z dušo nič manj, ker je ljubezen beseda treh črk, ki z njo nam pride v misel Nikoli križanka ali mrtev trenutek. Dve vodoravno in ena navpično, nikoli srečanja!«

Opredeliti hotenja z jogo – vse poljube in sladke napetosti in sladke napore in pravo dihanje, ki v glo-

bini zagotavlja zdravje mišic in žil. Nato pa meditacija, kakor prečkanje temnega vrta zavesti, z roko zaslanjajoč plamenček sveče, ki ga lahko utrne najrahljejša sapica. Ta drobni negotovi plamen skrbno varuješ z dlanjo. Tako meditacija zelo postopoma okrepi in razplamti ta plamen in lahko prečkaš temni vrt z zmagoslavno dvignjenim – za taoista je to jogijska erekcija, mar ne? Da, v izrazju taoista je celo ljubezen red, ki je posledica napačnega kota v nagnjenosti k vesolju.

V protislovju ne vidi protislovja, to vedenje je začetek čudne nove gotovosti. Njegova poezija obravnava prenos slutnje, dih najvišje intuicije, zaradi katere se v notranjosti smejiš za večno!

»Hvaležen sem Egiptu – da mi je razstrelil hrbet na koščke. Sicer se morda ne bi nikoli ukvarjal z jogijsko burko in bi tako zamudil izkušnjo globoke spremembe. Vera, v kateri ni prostora za če in toda, celo ne za senco kakega morda. Brez sladke nevroze, brez duševne blazinice s kloroformom! Običajna logika se razbli- ni in med orkestriranjem telesa zamenjuješ salo s kisikom. Hlepenje ni imeti, si lastiti, marveč pripadati.«

Deli in celote
Celote in deli
Intimni deli in
Javne luknje
Sveti drogovi
Brezbožni drogovi
Celovite celote

»Če trpiš zaradi Priapa pod vplivom Saturna, boš storil vse, da se konca stakneta.« (Sutcliffe)

Sanjaril je o nečem tako ljubkem in preudarnem, kot so poljubi turških *hanoum* v njihovih sladkih nebesih. Obilje nasmehljanih ščegetljivosti, abeceda pretrganih vzdihov, vzhodnjaške kode spolnosti. In vse, kar je dobil, je bilo to, da ga je dekle, podobno pterodaktilu, razgalilo na avtobusu iz Gatwicka, kriče: »Blaženi Omaganci!« Če nam je vseeno, ne dosežemo kaj prida.

SUT IN BLAN = prototipi ljubezni in norosti ležijo tam
DUŠA IN TELO in se igrajo s tvojim Pokončnim
bendžom!

Puella lethargica dolorosa! Že ko sem te samo poljubljal, je bilo, kot da mi telefonira bog! Zakaj si torej odšla in odjahala v lovski pogon? Slabič je slabši od prevaranta. Uničil bo tvoj razum in izmozgal tvojo sočnost. »Nepoznavanje lastnega uma je za žensko začetek modrosti!« (Napis na perzijski kahli.)

Drveč po sivo zeleni reki so videli znameniti podrti most, ki še vedno obtožujoče kaže s prstom proti presušeni *garrigue*. Niti Blanford niti Sutcliffe se nista mogla upreti skušnjavi in sta zabrundala:

*Sur le pont d'Avignon
on y pense, on y pense ...
sur le pont d'Avignon
on y pense, tout en rond!*

»Koliko časa bova še skupaj?« je vprašal Blanford in njegov alter ego je odgovoril: »Še eno knjigo, še eno reko. Potem morata telo in duša končati svojo zvezo. Vem. Prekratko je. To je edina kritika, ki jo lahko človek nameni življenju. Prekratko je, da bi se naučil karkoli.«

»Constance je videti bolna.«

»Opomogla si bo. Obljubim.«

Rose de la poésie, O belle névrose!

Toda celo Bog, če obstaja, mora biti podvržen entropiji. Oziroma, se je mar naučil uživati in uporabljati smrtni tok od popolnosti do gnilobe? Mar živi kakor taoist v večnem svetem omalovaževanju?

*postelji mu posteljo
vzemi mu življenje
njegovo blazino označi
,odsotna žena'
zakrpaj mu podpetnik
pokadi njegov čik
vse opravlja
drugi pa
lovi natikač
lovi dušo
Eros nauči ga
umirjenega diha!*

morda nekaj odlomkov v
verzuo primarnega prizora?
Morda bi Sutcliffe delil pri-
zor
Osladne ljubezni s svojim
alter egom?
Prizor epilepsije, bisernata
slina,
Jezik pregriznjen na pol,
skoraj pogoltnjen.
»Kibela! Kaj je za večerjo?«
»Maternica!« je rekla.

Nosi svoja jajca ponosno, Dečko, *les couilless bien haut! Recuser, accoler, accusez, rassemblez!*

V mladosti se mi je ud ob njenih ljubkovanjih topil kakor sveča; toda odraslost in meditacija učvrstita namen in zdaj ona ve, kako negovati in voditi trofejo erektilnega tkiva, da deluje odgovorno. Danes čutim, da bi lahko z njim pisal čeke, če bi bilo treba. (Sutcliffe)

Stari junak se dvigne in zadržuje izbruh vljudno kakor pastor na čajanki, neskončno mašuje z neskončno uglajenostjo. Vendar je to v celoti odvisno od ženskega daru. Če hoče, ga lahko upihne kakor vžigalico! (Blan)

Slon, če ga opiješ, uči, da je umetnost tako terapija kot moralni ustroj. Njen kaliber in pomembnost sta lahko različna. Njena aritmetičnost je hermetičnost. Nekaj gre v nič le enkrat. Ljubezen!

Ah! Toda umreti od pristnih hemoroidov, ali od vdihavanja banane, ali *d'une obésité succulente* – to bi se splačalo, umetniško. In, prosim lepo, zakaj ne čudaški slog proze, v odmev neskladja v srcu vse narave? Vkljeni glagole, daj samostalnikom krila, uporabljaj sedmerorogeljni pridevnik. Izblebetaj!

Kadar sta preveč pila, sta si pogosto domišljala, da bi bilo še mogoče priti stvarem do dna. Dialogi kot:
BLAN: Kaj bi storil, če bi kdo rekel, da nisi v skladu z življenjem? Ha? Razodeni!

SUT: Bil bi čisto iz sebe. Kujal bi se.

BLAN: Vidiš, za nas v dobi filma je resničnost prepoznavna in razločna samo pri osemindvajsetih sličicah na sekundo. Toda zavrti počasneje,

in podoba uide iz resničnosti in se popači, kot pri paranormalnem človeku, šizu ali pri paranu, kar pač želiš.

SUT: Samo to je narobe? Ne v skladu z življenjem, pravijo? Torej obstaja taka reč, s katero me je moč primerjati? Sem na prenizkih obratih in vročičen? Torej to je storila za nas gola Relativnost? Nas izstrelila v Začasno, kjer je resničnost senčni svet?

BLAN: Ko sem o tebi povprašal Einsteina, o tem, koliko resničnosti bi ti lahko dal, je rekel: »Misliš tistega rožnatega možaka, ki je podoben pujsu? Sporoči mu, da človek samo teži k obstajanju. Glede njegovega morebitnega resničnega bivanja ne morem nič dlje od tega: manjka teleks od Boga, to je!«

SUT: Kakšna zadrega! Lahko bi rekli, da sem le simboličen. Komaj simboličen, kakor plišasti medvedek, napolnjen s kaviarjem? Ljudje, ki to pravijo, se verjetno ne zavedajo, da v svojem telesu taborijo samo začasno, kakor v bubi. Nato, bumf! molj, ki se ubada s požiranjem tkanine. Nekega dne bom pridobil pomen. Kot v povprečnem romanu: »Skrbna analiza Niča razodene, da ... Reševalni avtomobili, ki vso noč blejajo po krvi, meso in kri. Kdo more spati?«

BLAN: Torej se prebudi in napiši najino knjigo – novega Uliksa, ki umira od liturgične elefantiaze. Ali sanjaj o dekletu na dolgih hlepečih nogah,

toda sramežljivem kakor lepilo. Umetnost ima držo, vendar je brez posebnega prepričanja.

SUT: Lahko si ga sposodi, če nanese potreba. Oblak deklet bi mi bil ljubši. Veš, živimo samo v trenutku med vdihom in iz-. Ta točka v jogijskem času je edina zgodovina. Toda pomisli, da prečistiva in očistiva in okrepiva ta bežni pogled na resnični čas, saj bi dobila nazaj večnost, glasniški pogled, panoramski vpogled!

BLAN: Že, in kaj potem?

SUT: Tu si me ujel. Res, kaj potem?

BLAN: Sofist ali psiholog

Pridi in se pridruži banki Upanja

Kakor kraljevski labodi sredi brezupnega parjenja

Ali prostaški racaki v brezupni goski

Zdrami dušo iz zamaknjenja

Sicer mora umreti od samozlorabljanja

In se poučiti pri mrtvih

Saj je zgodovina stiskajoča zanka.

SUT: Torej res nič ne pomenim? Simbol brez raztolmačenja?

BLAN: Vsi simboli se začnejo tako. Na srečo pomen stremljeva k temu, da se pravočasno zaraste okrog zagonetke. Ne vem, zakaj. Kakor da si narava ne more kaj, da ne bi ponudila razlage. Nejasno se v poeziji počasi napolni s pomenom, kot po naravnem zakonu. Velike zagonetke umetnosti, zgolj s tem, da vztrajajo v obstajanju, končno nakopičijo svoja lastna pojasnila z močjo kritične projekcije.

Naprimero Mozartov Komtur velja za tako skrivnostnega, vendar pa zato, ker še vedno živi po zaslugi električnega naboja, s katerim ga je obdaril njegov stvaritelj, postaja vsak dan bolj pomemben. Kaj kmalu bo »pomen« izbruhnil nad nas.

SUT: Tako je. Toda ženski je ta podatek na voljo v izviri njene ženske intuicije. Morda ostane neizražen, toda nekje ve, da je varuhinja njegove poezije, njena vloga je prepoznati in spustiti dragoceno veščo, ki lahko tiči v najbolj priskutni obliki gosenice. Spolno dejanje izbruhne skozi posodo telesa v dejanju prepoznavanja. Presto! Osvoboditev pesnika-vešče!

BLAN: Sijajno!

SUT: Kot praviš, sijajno!

BLAN: *Touche-partout, couche-partout,
Bon à rien, prêt à tout.*

Kaj pa ljubezen?

Dekle v sivem z eno temno oznako,
postavljena nekje med lisico in golobico,
mora kakor gnana televizija blago
kot vsi naši ljubimci pomešati se s prahom.

Pomislite na druge, ki so šli po tej poti. Sla po celovitem pogledu, ki jo smrt poplaha s prahom. Nicolas De S. Bolje postati uspešnica in preživeti življenje med otipavanjem vlažnejših predelov Boginje bogastva! E. A. P.: ob tem so se mu razleteli možgani. Nevarno naraščanje

artistične sokrvice v krvnem obtoku, panoramski vid – to je bilo zanj preveč. Pogoltnilo ga je. Za lase ga je zvelklo v jamo oceanske zavesti, v Grendelovo jamo izvorov umetnosti; pijača ga je izpila.

(Sutcliffe natoči.)

Pa K.? Ko je njegov um propadal, je postajal bolj in bolj rumen in iztrošen, zdaj plameneč kakor voščenska, judovska voščnica, ki gori v rakvi. Roke so se mu prekrile z bradavicami, ki so se gnajile. Strmeč v golt judovskega superega.

Tolle lege, tolle lege. Glasovi, otroški, ki jih je slišal Sveti Avguštin v nekem zapuščenem vrtu, kako pojejo za rojstni dan nekega angela. Pesnikov imperativ. Psst, jih lahko slišiš?

Usodna barka naše kulture se polni, ladja norcev. Toda tako je samo videti. Pravzaprav, če verjameš, kakor verjamem jaz, da vsi ljudje počasi postajajo ista oseba in da se vse dežele spajajo v eno deželo, v en svet, boš moral videti vse te tako imenovane značaje kot ilustracijo težnje. Možno jih je preučevati skoz njihove slabosti, med katerimi je največja in najzgovornejša njihova volja do ljubezni in stvarjanja mesenih kopij svojih duševnih potreb. Razumeš?

B. misli: Smrt se zdi različna in čisto posamezna, saj naši prijatelji umirajo brez reda, vsak zase, zdrsnjejo s prizorišča in pustijo luknje v njem. Toda kot princip je enako splošna kot vse, kar je – *semper ubique*, stari moj – čeprav je učinek upočasnjeno gibanje. Preden se ladja potopi, se strese in se umiri z drhtenjem. Iz-

kušeni mornarji zaznajo svarilni drget in zavpijejo »Umirja se!«, mnogo preden se oglasi krik »Potaplja se!«. Ko bomo spet v Avignonu, se bo pomlad zdela brez konca. Constance: ljubim te in hočem umreti.

Sutcliffe je imel prijatelja, ki je padel v boju, toda v *rigor mortis* je obdržal erekcijo. To je bil sijajen prizor in zbrala se je množica občudujočih bolniških sester, ki so bile že nekaj časa na pičli dieti in so hrepenele po novostih. Takle slezenasti ud bi lahko zadovoljil vojsko deklet, so si mislile in se vračale gledat in se navduševat. Toda ob sončnem zahodu, ko so prišle, da ga odnesejo, je uplahnil.

Blan je čemerno rekel: »Toda končali bomo kot kak star kužek in odcapljali v pasja nebesa v Disneylandu ali v Forest Lawnsu, kamor malemu Fifiju, potem, ko prečka Stiks, nosijo brzozavke. Haron jih predaja brez besede, z nasmeškom pospravi dolar in odvesla.

28
29

Vsakemu svoj šopek,
tudi neki gospodični Poppek.
(Mnogi so poklicani, a po večini so frigidni.
Nekateri potrebujejo teozofijo, da bi ostali
rigidni.)

Globoko v svoji smrtni sanjariji Evropa leži.
Dečki in deklice, pridite ven, kdo lovi.

Fruit de mer, kot ga nikjer ni,
naj liže bonbon, če kdo želi.

Pepel k pepelu, v slo sla,
njuna zakonska blaženost neka nuja.

On je upovedil žaro, ona je poživila busto.

Dan, ko je Aristotel sklenil (*malgré lui*), da je vladavine čarovnika šamana konec (Empedokles), je bil za dušo dan D. Poti razuma je zaraslo. S tistim trenutkom se je začel pogon na izmerljive določenosti. Smrt je postala konstanta, rojen je bil jaz. Monsieur je prišel dol načelovat stanju človeka:

Ubij pa jej zgodnji zakon narave je bil.
Uboj je zaradi ubijanja vzhičenje spodbudil.
Tak prazni umor naj ne prinese pogube,
pa so zato kristjani iznašli svete poljube
in so lomili kruh telesa krvi opiti,
da morejo mrtvim prigrizek hladni nuditi!

Poslušaj, ničesar, kar ima SUT povedati o BLANU, ni treba jemati preveč resno, saj je samo stvaritev zadnjega, njegov Tu Quoque, ki obstaja po zastopniku. Je BLAN torej kralj? Da, na neki način, toda njegove moči so nekako pošle, ne more videti prav daleč, SUT pa je tako rekoč tretje oko. Njegov popek prebada prihodnost, vsevidno oko časa. Mar je to tisto, kar zastruplja življenje osamljenega pisatelja, ki si pili nohte in opazuje večno sneženje nad Blandshirrom? Zakaj za vraga je izbral poklic, v katerem si mora izmišljati te papirnate izdelke – osebe, ki so mu izpile toliko življenja, da se pogosto počuti povsem enodimenzionalnega, sam enako izmislek svojih iz-

mišljij? Ha? Po objavi SUTOVE avtobiografije, v kateri je nastopal, se slava ni dolgo obotavljala, čeprav sta se začela oba moža počutiti povsem posthumno. Toda SUT je postal počasi tako priljubljen, da se je odlepil kot očesna mrežnica oziroma se sprostil kot milni mehurček, da zaplava nad zavestjo ljudi kakor nekakšen mit. Naredil je angleški jezik, ta stari Razparač, medtem pa je Blanfordu komaj uspelo priti v *Kdo je kdo*.

»O, *Anaks* – Veliki gospodar, čigar žrtvenik je v Delfih, niti ne skriva niti ne razodeva, marveč preprosto namigne ali nakaže!«

Podobno so vsi pisatelji en sam, Blake čečka Nietzschejeve zapiske o isti izkušnji ... Curljajoč skoz veliki jez človeške rahločutnosti, z vrisovanjem globin in plitvin. Včasih oddajajo nepopolni teksti pravo žarenje, kakor raztresene vrstice Heraklita, o, Skoteinos, Mračni! Še vedno doni v mislih kakor udarjanje bobna.

Rozanov, čigar izvirnost je bila v njegovi resnici, ujame misel tik preden je na tem, da se razpoči kakor mehurček na površini človeške zavesti, *pomena*. Niti dober niti slab, zgolj to, kar je. Samo namig. Visoko patološka in negotova umetnost je potekala iz take prakse zahodnjaškega izrazja: v vzhodnjaškem smislu je pisal izključno v *koanib*, ne v epigramih. Da velja za začetek verskega iskanja – dvom, tesnoba, napetost. Privlačna sila duše!

SUT prejme razglednico od Tobyja, ki predava na Švedskem: »Takoj pridi na sever! Švedinje so prav čudovite. Imajo dušo kot mehke ritnice in ritnice kakor trd podplat.«

Povzročil je precejšnjo nejevoljo, ko je *nouveau roman*, ki ga jemljejo s praznovernim strahospoštovanjem, označil kot »*Les abats surgelés des écrivains qui refusent toute jouissance*.«

V pariškem *metroju* je uzrl novo žensko, ki jo bomo vsi zdaj zdaj spoznali – Rosetto Stone, ki je ravno prišla iz ZDA. »Nosila je rešilni jopič, ukraden pri Air Franceu. Hlače potiskane s članki iz časopisa *The Tribune*. Prenašala je prometni znak, izpuljen nekje na vogalu Pete in Šeste, na njem napis NIMAŠ PREDNOSTI. Kadar ni počela drugega, je sesala palec – nohti pogrizeni do živega. In trzala od kajenja konoplje. Izbrana mlada kliterokratinja.«

Sperma se ne stara, kot se stara sam moški. Celo star moški lahko napravi mladega otroka.

Zastrupljen od samote in ničevosti
je ustvaril zvok in še nedopusten razum.

SUT (svojemu zrcalu za britje): »Ah! ljubi stari obraz, kakor koščeno ohišje za kritični motor, oči, nos, usta, okrutni uncialni nasmeški, obrvi oprezna diakritična strešica. Utrjen od vremena, posurovel od misli, zdelan od tako drago kupljenih vzdihov. Potreben opleska. Oči kričijo: ‚Na pomoč!‘ Oči se izgovarjajo na zmanjšano odgovornost.«

Ko upamo, želimo in predvidevamo, počnemo nekaj zoper naravo. *Cogito* je v redu, toda *spero* napravi človeka iz brezoblične Aristotelove živali: zgrešena pot v zametku možganov.

SUT: »*La femme en soi si recherchée par l'âme. La femme en soie, brave dame.*

Boule Quies d'aramanthe et camfre
Une vevue de Cigue
Trinquer la mort! avec
Cliquot Cliquot Cliquot
Trinc trinc
La Veuve Cliquot!«

BLAN: »V pripovedi, v kateri nameravam opisati tvoj zakon, nameravam poživiti barve, ki bodo izboljšale mojo prozo z dodatki, napaberkovanimi od Constance, ki je govorila o tem z naklonjenostjo in obžalovanjem. V vsej živahnosti svojega proznega sloga bom pojasnil, kako je bilo vse zapleteno in zastrupljeno do neznosnosti s tem nesrečnim zakonom s to zvijačno, kar najbolj privlačno in prefinjeno lezbično kraljično, ki je svoja nagnjenja skrivala zelo bistrourmno, tako da je odkrito spala z mnogimi moškimi in na skrivaj z ravno toliko ženskami. Res, bilo je lahko, saj si bil zelo inteligen ten moški – se pravi, tepec!«

SUT: »Bil sem neizkušen, se mi zdi, in seveda, ko se človek zaljubi, je vanj preprosto ‚vtisnjena‘ projekcija njegovega hrepenenja, kakor pri rački, ki se

zaljubi v gospodarjev čvelj. Vendar bi bil moral vedeti. Tisti suhi, zatohli poljubi z okusom po slami so begali, ljubkovanja bogomolke. Potem pa bi suha vreča redko uporabljene nožnice morala preusmeriti pozornost na velikanski in čudoviti ščegetavček. Prodreli vanjo je bilo malce boleče, v vsakem drugem smislu pa je bila normalna in smela. Nekaj časa je bilo treba za spoznanje, da hlini orgazme, oziroma (če sodim po redkih nehotenih izrazih, ki so ji ušli z ustnic) da medtem misli na koga drugega. Poroki se je izmikala vsa ta leta, zakaj si je premislila zaradi mene?«

BLAN: »Ne vem. Mogoče moški spol tega plemena čuti slabost do mladih poročenih žensk, prstan pa jih vzburja, saj moškega hkrati varajo in posnemajo. Ekskalibur! S kakšnim veseljem ponižujejo možička in ga varajo! Nenadoma mu je vse skupaj postalo jasno, pomen tistega širokega kroga prijateljic, vseh zelo ženstvenih in nezadovoljenih (če naj bi jim človek verjel) v zakonskem življenju. Kot je rekla, so ‚se zavrgle‘ zaradi Toma, Dicka in Harryja. Nato so k stvari seveda pripomogla pravila obnašanja. Nikomur ni mar, če se ženske poljublajo in objemajo, nekoliko običajne nežnosti je povsem v redu, ali skupno dirjanje v toaleta, medtem ko soprogi resnobno puhajo iz pipe in se pogovarjajo o duhovniških nazivih!«

Nič večja ni bila od ščepca njuhanca, toda kakšno kihanje! *Une belle descente de lit.*

S: Bog, kako grozna francoščina!

B: Vem. Že spet se postavljam. Nadaljuj.

Torej, nenadoma se je zavedel, da ga postopoma žene v nekakšno karikaturu ženske vloge. Pomival je posodo in ostajal doma, da je pazil na večerjo na štedilniku, ona pa je skočila s prijateljico k drugi prijateljici, da ji prebere horoskop iz kart. Telefon je bil ves čas zaseden s šepetanjem internih šal in z dogovarjanjem za družabna srečanja. Nekoč je pomotoma odprl pismo, ker se je zmotil v rokopisu (nikoli si ne bi drznil ali želel vohuniti za njo), in si takoj razjasnil vse te dvoumnosti. Takoj pomislil na tako imenovani »moški upor« – nežne brčice, ki jih je bilo tako boleče odstranjevati z voskom ali beliti s peroksidom. Zeleno črnilo, pa amuleti in ogrlice, in *en uhan!*

Amo, amas, amat. Je brûle chérie, comme une chappelle ardente! Baise-moi! Farizejstvo, hlepenje po spravni daritvi, ošabnost, licemerje – Sutcliffe: »Na uslugo, stari: na milost in nemilost.«

Dodajam anekdoto nekoga drugega – Fatime, če naj bom natančen. »Ljubiva se, to bo koristilo francoščini obeh.« Ni bilo zelo zadovoljivo, bila je polna obupa ženske, ki ve, da je predebela. Toda bila je vztrajna in je potem kričala v mešanici zadrege in čiste naslade. Kaj mi je ugajalo pri njej? Bila je izrazito svetovljanska in je imela običajno pohoten obraz. Toda vonj njenih stegen je bil bogat od posebnega znoja, ki je vlekel na mošus; kjerkoli si polizal, je bila njena koža rosna kakor vrtnica. Lizal sem in lizal kakor *drogué en état de manque!* – prav njen izraz.

Toby, ki se opazuje v zrcalcu za britje, vzklikne: »Nizkotni palček! Če ne bi bil tako lep, bi te zapustil!« Njegov oglas še vedno izhaja v *Trib.* Takle je:

»Starejši vampir (s priporočili), ki živi v nekakšnem zakletem starem dvorcu blizu Avignona, išče družbo za racionalno razvedrilo.«

Rekel je tudi: »Drugi pijejo, da pozabijo, toda jaz pijem, da se spominjam!«

Poetična vsebina, odcepljena od pripovedne linije, mračna enotirnost zgodbe in osebe. Raje pustiti nerazvite klice anekdote, da se razpustijo v mislih. Naprimer nesreča, smrt v snežnem zametu blizu Zagreba. Velikanski avto zasut v zasneženi gori. Bila je v popolni večerni obleki s krznenim ogrinjalom, in mačica Smoke usnula v njenem rokavu. Reflektorji so napravili kristalen sij, da se je zdelo, kot bi bil sneg osvetljen od znotraj. Vendar sta pozabila izključiti ogrevanje. Beli mercedes z zakopanimi lučmi. Čemu nadaljevati? Med čakanjem na pomoč, ki ni mogla priti dosti pred zoro, sta se počasi zadušila. Ostala je samo Smoke. Zdelo se je, da je avtomobil poln njegega glasnega predenja.

Pismo iz daljnega Londona. Sivo nebo. Ščijem v Twyfordov pisoar. BLAN je bil prisiljen napisati na razglednico: »Zavedaj se, da sanjarjenje ni meditiranja. Radovednost ni vedoželjnost. Pazi se šrafiranih kopij demonske kulture. Sestavi risanega robota iz soprogov in soprog!«

Éclair, ki je napisal oceno, je bil velikodušen star francoski peder, stiskač kot večina, goreč z živim ritastim plamenom. O pesniku je pisal, kakor da bi bil